

Rozkładu materiału nauczania dla klasy ósmej szkoły podstawowej do serii *Chemia Nowej Ery*

opracowanego przez Teresę Kulawik i Marię Litwin na podstawie *Programu nauczania chemii w szkole podstawowej*.

Numer lekcji	Treści nauczania (temat lekcji)	Liczba godzin na realizację	Umiejętności – wymagania szczegółowe.	Doświadczenia/przykłady/pokazy/zadania (wyróżnione zostały doświadczenia zalecane w podstawie programowej)	Wprowadzane pojęcia
KLASA VIII (64 godziny – 2 godziny tygodniowo)					
Kwasy (12 godzin lekcyjnych)			Uczeń:		
1,2.	Wzory i nazwy kwasów	1	- opisuje budowę cząsteczek kwasów - podaje wzory i nazwy kwasów - klasyfikuje kwasy na tlenowe i beztlenowe	Przykład 1. Jak ustalić nazwę kwasu na podstawie jego wzoru sumarycznego?	- kwasy - reszta kwasowa - kwas beztlenowy - kwas tlenowy
3. 4.	Kwasy beztlenowe	2	- zapisuje wzory sumaryczne kwasów chlorowodorowego i siarkowodorowego - projektuje i wykonuje doświadczenie pozwalające otrzymać kwas chlorowodorowy i kwas siarkowodorowy - zapisuje równania reakcji otrzymywania kwasów chlorowodorowego i siarkowodorowego - opisuje właściwości i zastosowania kwasów chlorowodorowego i siarkowodorowego	Doświadczenie 1. Otrzymywanie kwasu chlorowodorowego przez rozpuszczenie chlorowodoru w wodzie Doświadczenie 2. Otrzymywanie kwasu siarkowodorowego przez rozpuszczenie siarkowodoru w wodzie	- kwas chlorowodorowy - kwas siarkowodorowy
5. 6.	Kwas siarkowy(VI) i kwas siarkowy(IV) – kwasy tlenowe siarki	2	- zapisuje wzory sumaryczne kwasu siarkowego(VI) i kwasu siarkowego(IV) - opisuje budowę cząsteczki kwasu siarkowego(VI) i kwasu siarkowego(IV) - wyjaśnia, dlaczego kwas siarkowy(VI) i kwas siarkowy(IV) zalicza się do kwasów tlenowych - planuje doświadczenie, w którego wyniku można otrzymać kwas siarkowy(IV) - zapisuje równania reakcji otrzymywania kwasu siarkowego(VI) i kwasu siarkowego(IV) - wyjaśnia jakie tlenki niemetali należą do tlenków	Doświadczenie 3. Otrzymywanie kwasu siarkowego(IV) Doświadczenie 4. Badanie właściwości stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI) Doświadczenie 5. Rozcieńczanie stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI)	- kwas siarkowy(VI) - kwas siarkowy(IV) - kwas nietrwały - zjawisko egzotermiczne

			kwasem nietrwałym • zapisuje równanie reakcji rozkładu kwasu siarkowego(IV) • opisuje właściwości i zastosowania kwasu siarkowego(IV)		
7. 8.	Przykłady innych kwasów tlenowych	2	• zapisuje wzory sumaryczne kwasów: azotowego(V), węglowego, fosforowego(V) • projektuje i wykonuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać kwasy węglowy i fosforowy(V) • zapisuje równania reakcji otrzymywania kwasów: azotowego(V), węglowego i fosforowego(V) • opisuje właściwości i zastosowania kwasów: węglowego, azotowego(V) i fosforowego(V) • wyjaśnia, co to znaczy, że kwas węglowy jest kwasem nietrwałym	Doświadczenie 7. Działanie stężonego roztworu kwasu azotowego(V) na białko Doświadczenie 8. Otrzymywanie kwasu węglowego Doświadczenie 9. Otrzymywanie kwasu fosforowego(V)	• kwas azotowy(V) • kwas węglowy • kwas fosforowy(V) • reakcja ksantoproteinowa
9.	Proces dysocjacji jonowej kwasów	1	• wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa (elektrolityczna) kwasów • zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej (także stopniowej) kwasów • definiuje kwasy i zasady (zgodnie z teorią Arrheniusa) • wyjaśnia, dlaczego wszystkie kwasy barwią dany wskaźnik na taki sam kolor • wyróżnia kwasy spośród roztworów wodnych innych substancji za pomocą wskaźników • wyjaśnia, dlaczego roztwory wodne kwasów przewodzą prąd elektryczny		• kwas • dysocjacja jonowa kwasów • dysocjacja stopniowa
10.	Porównanie właściwości kwasów	1	• porównuje budowę cząsteczek kwasów beztlenowych i tlenowych • porównuje sposoby otrzymywania kwasów beztlenowych i tlenowych • wyjaśnia pojęcie <i>kwaśne opady</i> • analizuje proces powstawania kwaśnych opadów i skutki ich działania		• kwaśne opady

			interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyny: kwasowy, zasadowy, obojętny)		
12.	Podsumowanie wiadomości o kwasach	1			
13.	Sprawdzian wiadomości i umiejętności z działu <i>Kwasy</i>	1			
Sole (15 godzin lekcyjnych)		Uczeń:			
14. 15.	Wzory i nazwy soli	2	- zapisuje wzory sumaryczne soli: chlorków, siarczków, siarczanów(VI), azotanów(V), węglanów, fosforanów(V), siarczanów(IV) - opisuje budowę soli - tworzy nazwy soli na podstawie ich wzorów sumarycznych i wzory sumaryczne soli na podstawie ich nazw	Przykład 2. Jak ustalić wzór sumaryczny soli na podstawie jej nazwy? Przykład 3. Jak ustalić wzór sumaryczny soli na podstawie jej nazwy? Przykład 4. Jak ustalić nazwę soli na podstawie jej wzoru sumarycznego?	- sole - sole kwasów tlenowych - sole kwasów beztlenowych
16.	Proces dysocjacji jonowej soli	1	- wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa (elektrolityczna) soli - podaje przykłady soli, które ulegają dysocjacji jonowej (na podstawie analizy tabeli rozpuszczalności soli w wodzie) - zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) wybranych soli - analizuje tabelę rozpuszczalności soli w wodzie	Doświadczenie 10. Badanie rozpuszczalności wybranych soli w wodzie Przykład 5. Jak napisać równanie reakcji dysocjacji jonowej soli?	dysocjacja jonowa soli
17. 18.	Reakcje zobojętniania	2	- wyjaśnia, na czym polega reakcja zobojętniania - planuje doświadczalne przeprowadzenie reakcji zobojętniania - wykonuje doświadczenie i wyjaśnia przebieg reakcji zobojętniania (np. $\text{HCl} + \text{NaOH}$) - zapisuje cząsteczkowo i jonowo równania reakcji zobojętniania - wskazuje różnice między cząsteczkowym i jonowym zapisem równania reakcji zobojętniania	Doświadczenie 11. Otrzymywanie soli przez działanie kwasem na zasadę	reakcja zobojętniania

20.	Reakcje tlenków metali z kwasami	1	• wyjaśnia, na czym polega reakcja tlenków metali z kwasami • wyjaśnia pojęcie <i>tlenek zasadowy</i> • planuje doświadczalne przeprowadzenie reakcji tlenku metalu z kwasem • zapisuje cząsteczkowo równania reakcji tlenków metali z kwasami • wyjaśnia przebieg takich reakcji chemicznych	Doświadczenie 14. Reakcje tlenku magnezu i tlenku miedzi(II) z kwasem chlorowodorowym	• tlenek zasadowy
21.	Reakcje wodorotlenków metali z tlenkami niemetalu	1	• wyjaśnia, na czym polega reakcja wodorotlenku metalu z tlenkiem niemetalu • wyjaśnia pojęcie <i>tlenek kwasowy</i> • planuje doświadczalne przeprowadzenie reakcji wodorotlenku metalu z tlenkiem niemetalu, wyjaśnia przebieg tej reakcji chemicznej • zapisuje cząsteczkowo równania reakcji wodorotlenku metalu z tlenkiem niemetalu	Doświadczenie 15. Reakcja tlenku węgla(IV) z wodą wapienną	• tlenek kwasowy
22. 23.	Reakcje strąceniowe	3	• wyjaśnia pojęcie <i>reakcja strąceniowa</i> • projektuje i wykonuje doświadczenie umożliwiające otrzymanie soli w reakcjach strąceniowych • zapisuje równania reakcji strąceniowych cząsteczkowo i jonowo • przewiduje wynik reakcji strąceniowej na podstawie analizy tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków	Doświadczenie 16. Reakcja azotanu(V) srebra(I) z kwasem chlorowodorowym Doświadczenie 17. Reakcja siarczanu(VI) sodu z wodą wapienną Doświadczenie 18. Reakcja azotanu(V) wapnia z fosforanem(V) sodu	• reakcja strąceniowa
24.	Inne reakcje otrzymywania soli	1	• wyjaśnia, na czym polegają reakcje metali z niemetalami; zapisuje równania takich reakcji • wyjaśnia, na czym polegają reakcje tlenków kwasowych z tlenkami zasadowymi; zapisuje równania takich reakcji		
25.	Porównanie właściwości soli i ich zastosowań	1	• wymienia zastosowania soli: węglanów, azotanów(V), siarczanów(VI), fosforanów(V) i chlorków • wyjaśnia pojęcie <i>mieszanina oziębiająca</i> • podaje przykład mieszanin oziębiających	Doświadczenie 19. Badanie wpływu chlorku sodu i chlorku wapnia na lód	• mieszanina oziębiająca • zjawisko endotermiczne

	z działu <i>Sole</i>				
Związki węgla z wodorem (10 godzin lekcyjnych) Uczeń:					
29.	Naturalne źródła węglowodorów	1	• podaje przykłady związków chemicznych zawierających węgiel • opisuje proces obiegu węgla w przyrodzie • wymienia rodzaje węgla kopalnych • wymienia naturalne źródła węglowodorów • wyjaśnia, na czym polega destylacja frakcjonowana ropy naftowej; wymienia jej produkty • opisuje właściwości i zastosowania gazu ziemnego		• związki organiczne • węgle kopalne • ropa naftowa • gaz ziemny • węglowodory • produkty destylacji ropy naftowej
30.	Szereg homologiczny alkanów	1	• definiuje pojęcie <i>węglowodory nasycone</i> • wyjaśnia, co to są alkany i tworzy ich szereg homologiczny • tworzy wzór ogólny alkanów (na podstawie wzorów pięciu kolejnych alkanów) • układa wzór sumaryczny alkanu o podanej liczbie atomów węgla • zapisuje wzory alkanów: strukturalne, półstrukturalne i grupowe	Przykład 6. Jak ustalić wzór sumaryczny alkanu?	• węglowodory nasycone • alkany • szereg homologiczny • wzór półstrukturalny • wzór grupowy
31.	Metan i etan	1	• wymienia miejsca występowania metanu • opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (reakcje spalania) metanu i etanu • wyjaśnia różnicę między spalaniem całkowitym a spalaniem niecałkowitym • zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i spalania niecałkowitego metanu i etanu • planuje doświadczenie umożliwiające zbadanie rodzajów produktów spalania metanu • wyjaśnia jakich zasad bezpieczeństwa należy przestrzegać w miejscach występowania metanu • opisuje zastosowania metanu i etanu	Doświadczenie 20. Spalanie metanu	• metan • etan • spalanie całkowite • spalanie niecałkowite
32.	Porównanie właściwości alkanów i ich zastosowań	1	• wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia, lotnością i palnością alkanów • zapisuje równania reakcji spalania całkowitego	Doświadczenie 21. Spalanie butanu Doświadczenie 22. Badanie właściwości benzyny	• benzyna

	alkenów. Eten		klasyfikuje alkeny jako węglowodory nienasycone • tworzy szereg homologiczny alkenów na podstawie wzorów pięciu kolejnych alkenów • tworzy wzór ogólny alkenów • wyjaśnia zasady tworzenia nazw alkenów na podstawie nazw alkanów • zapisuje wzory alkenów: strukturalne, półstrukturalne i grupowe • ustala wzór sumaryczny alkeny o podanej liczbie atomów węgla w cząsteczce • opisuje właściwości i zastosowania etenu • wyjaśnia, na czym polega reakcja polimeryzacji • wyjaśnia mechanizm reakcji przyłączenia • zapisuje równanie reakcji polimeryzacji etenu • wyjaśnia pojęcia <i>monomer</i> i <i>polimer</i> • opisuje właściwości i zastosowania polietylenu		• alkeny • wiązanie wielokrotne • eten • reakcja przyłączenia • reakcja polimeryzacji • monomer • polimer • polietylen
35.	Szereg homologiczny alkinów. Etyn	1	• opisuje budowę cząsteczek alkinów; na tej podstawie klasyfikuje je jako węglowodory nienasycone • tworzy szereg homologiczny alkinów na podstawie wzorów pięciu kolejnych alkinów • tworzy wzór ogólny alkinów • wyjaśnia zasady tworzenia nazw alkinów na podstawie nazw alkanów • zapisuje wzory alkinów: strukturalne, półstrukturalne i grupowe • ustala wzór sumaryczny alkinu o podanej liczbie atomów węgla w cząsteczce • opisuje właściwości i zastosowania etynu • projektuje i wykonuje doświadczenie umożliwiające wykrycie wiązania wielokrotnego	Doświadczenie 23. Otrzymywanie etynu Doświadczenie 24. Badanie właściwości etynu	• alkiny • etyn
36-37	Porównanie właściwości alkanów, alkenów i alkinów	1	• zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i spalania niecałkowitego oraz przyłączenia bromu i wodoru do węglowodorów nienasyconych		

	z działu <i>Związki węgla z wodorem</i>				
Pochodne węglowodorów (17 godzin lekcyjnych) Uczeń:					
40.	Szereg homologiczny alkoholi	1	- opisuje budowę cząsteczek alkoholi - wskazuje grupę funkcyjną alkoholi i podaje jej nazwę - wyjaśnia, co to znaczy, że alkohole są pochodnymi węglowodorów - tworzy nazwy alkoholi monohydroksylowych zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce - wyjaśnia pojęcie <i>grupa alkilowa</i> - zapisuje wzory sumaryczne, strukturalne, półstrukturalne i grupowe alkoholi zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce - tworzy szereg homologiczny alkoholi na podstawie szeregu homologicznego alkanów - tworzy wzór ogólny alkoholi monohydroksylowych - wyjaśnia pojęcia <i>alkohole monohydroksylowe</i>, <i>alkohole polihydroksylowe</i>		- alkohole - grupa funkcyjna - grupa hydroksylowa - grupa alkilowa - alkohole monohydroksylowe - alkohole polihydroksylowe
41. 42.	Metanol i etanol – alkohole monohydroksylowe	2	- wyjaśnia, na czym polega proces fermentacji alkoholowej - projektuje doświadczenie umożliwiające zbadanie właściwości etanolu - bada właściwości etanolu - wyjaśnia, na czym polega zjawisko kontrakcji - zapisuje równania reakcji spalania metanolu i etanolu - opisuje trujące działanie metanolu - opisuje negatywne skutki działania etanolu na organizm - opisuje właściwości i zastosowania metanolu i etanolu	Doświadczenie 25. Badanie właściwości etanolu Doświadczenie 26. Wykrywanie obecności etanolu	- metanol - etanol - fermentacja alkoholowa - enzymy - kontrakcja - alkoholizm
43.	Glicerol – alkohol polihydroksylowy	1	- zapisuje wzory glicerolu: sumaryczny i strukturalny - wyjaśnia nazwę systematyczną glicerolu (propano-1,2,3-triol) - projektuje doświadczenie umożliwiające zbadanie	Doświadczenie 27. Badanie właściwości glicerolu	glicerol (propano-1,2,3-triol)

			• zapisuje równania reakcji spalania alkoholi		
45.	Szereg homologiczny kwasów karboksylowych	1	• podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie i wymienia ich zastosowania • opisuje budowę kwasów karboksylowych • wskazuje grupę funkcyjną kwasów karboksylowych w ich wzorach i podaje jej nazwę • wyjaśnia, co to znaczy, że kwasy karboksylowe są pochodnymi węglowodorów • tworzy szereg homologiczny kwasów karboksylowych na podstawie szeregu homologicznego alkanów • tworzy wzór ogólny kwasów karboksylowych • tworzy i zapisuje wzory kwasów karboksylowych: sumaryczne, strukturalne, półstrukturalne i grupowe • podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne kwasów karboksylowych zawierających do pięciu atomów węgla w cząsteczce		• kwasy karboksylowe • grupa karboksylowa
46.	Kwas metanowy	1	• opisuje właściwości i zastosowania kwasu metanowego • zapisuje równania reakcji spalania i dysocjacji jonowej kwasu metanowego		• kwas metanowy • sól kwasu karboksylowego
47.48.	Kwas etanowy	2	• wyjaśnia, na czym polega proces fermentacji octowej • projektuje doświadczenie umożliwiające zbadanie właściwości kwasu etanowego (reakcja spalania, odczyn, reakcje z: zasadami, metalami i tlenkami metali) • bada i opisuje właściwości kwasu etanowego • zapisuje równania reakcji spalania i dysocjacji jonowej kwasu etanowego • zapisuje równania reakcji kwasu etanowego z: zasadami, metalami i tlenkami metali • opisuje zastosowania kwasu etanowego	Doświadczenie 28. Badanie właściwości kwasu etanowego Doświadczenie 29. Reakcja kwasu etanowego z magnezem Doświadczenie 30. Reakcja kwasu etanowego z zasadą sodową Doświadczenie 31. Reakcja kwasu etanowego z tlenkiem miedzi(II) Doświadczenie 32. Badanie palności kwasu	• kwas etanowy • fermentacja octowa

			stearynowego i oleinowego • projektuje doświadczenia umożliwiające zbadanie właściwości wyższych kwasów karboksylowych • opisuje właściwości fizyczne wyższych kwasów karboksylowych • projektuje doświadczenie umożliwiające odróżnienie kwasów nasyconych od kwasów nienasyconych • zapisuje równania reakcji spalania wyższych kwasów karboksylowych • zapisuje równanie reakcji wyższych kwasów karboksylowych z zasadą sodową	kwasów karboksylowych z wodą bromową lub manganianem(VII) potasu Doświadczenie 35. Reakcje wyższych kwasów karboksylowych z magnezem i tlenkiem miedzi(II) Doświadczenie 36. Reakcja kwasu stearynowego z zasadą sodową	• mydła
51.	Porównanie właściwości kwasów karboksylowych	1	• wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a stanem skupienia i aktywnością chemiczną kwasów karboksylowych • zapisuje równania reakcji spalania i dysocjacji jonowej (elektrolitycznej) oraz reakcji kwasów karboksylowych z: zasadami, metalami i tlenkami metali		
52. 53.	Estry	2	• wyjaśnia, na czym polega reakcja estryfikacji • zapisuje równania reakcji kwasów karboksylowych z alkoholami monohydroksylowymi • wskazuje grupę funkcyjną we wzorze estru • tworzy nazwy estrów pochodzące od podanych nazw kwasów i alkoholi • zapisuje wzory estrów na podstawie ich nazw • projektuje doświadczenie umożliwiające otrzymanie estru o podanej nazwie • opisuje właściwości estrów w aspekcie ich zastosowań • podaje występowanie estrów w przyrodzie	Doświadczenie 37. Reakcja etanolu z kwasem etanowym Przykład 8. Jak ustalić nazwę systematyczną estru na podstawie jego wzoru?	• estry • reakcja estryfikacji • grupa estrowa
54.	Aminokwasy	1	• opisuje budowę cząsteczek aminokwasów na przykładzie kwasu aminoetanowego (glicyny) • wskazuje grupy funkcyjne aminokwasów i podaje ich nazwy • zapisuje równanie reakcji kondensacji dwóch		• aminokwasy • kwas aminoetanowy (glicyna) • wiązanie peptydowe • kondensacja

55-56.	Podsumowanie wiadomości o pochodnych węglowodorów	1			
57.	Sprawdzian wiadomości z działu <i>Pochodne węglowodorów</i>	1			
Substancje o znaczeniu biologicznym (10 godzin lekcyjnych) Uczeń:					
58. 59.	Tłuszcze	2	- wymienia składniki odżywcze, wskazuje miejsca ich występowania - wyjaśnia rolę składników odżywczych w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu - wyjaśnia pojęcie <i>tłuszcze</i> - klasyfikuje tłuszcze ze względu na pochodzenie i stan skupienia - opisuje właściwości fizyczne tłuszczów - projektuje i wykonuje doświadczenie umożliwiające odróżnienie tłuszczu nienasyconego od tłuszczu nasyconego - zapisuje równanie reakcji otrzymywania tłuszczu w wyniku estryfikacji glicerolu z wyższym kwasem tłuszczowym	Doświadczenie 38. Badanie rozpuszczalności tłuszczów Doświadczenie 39. Odróżnianie tłuszczów roślinnych od zwierzęcych	- składniki chemiczne żywności - tłuszcze - tłuszcze zwierzęce - tłuszcze roślinne - tłuszcze nasycone - tłuszcze nienasycone
60. 61.	Białka	2	- definiuje białka jako związki chemiczne powstające z aminokwasów - wymienia pierwiastki chemiczne wchodzące w skład białek - wymienia rodzaje białek - planuje doświadczenie umożliwiające zbadanie właściwości białek - bada zachowanie się białka pod wpływem: ogrzewania, etanolu, kwasów i zasad, soli metali ciężkich (np. CuSO_4) i chlorku sodu - opisuje właściwości białek - opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek	Doświadczenie 40. Wykrywanie białek Doświadczenie 41. Badanie właściwości białek	- białka - białka proste - białka złożone - peptydy - reakcja charakterystyczna białek - koagulacja - denaturacja - wysalanie białka - zól - żel - peptyzacja

			sacharydów (węglowodanów) • dzieli sacharydy na cukry proste i cukry złożone	sacharydów	(węglowodany, cukry) • cukry proste (monosacharydy) • cukry złożone • oligosacharydy • disacharydy • polisacharydy
63.	Glukoza i fruktoza – monosacharydy	1	• podaje wzór sumaryczny monosacharydów: glukozy i fruktozy • wyjaśnia pojęcie <i>fotosynteza</i> • planuje doświadczalne badanie właściwości fizycznych glukozy i fruktozy • bada i opisuje właściwości fizyczne glukozy i fruktozy • opisuje występowanie i zastosowania glukozy i fruktozy • opisuje znaczenie glukozy dla organizmu	Doświadczenie 43. Badanie właściwości glukozy i fruktozy	• glukoza • fruktoza
64.	Sacharoza – disacharyd	1	• podaje wzór sumaryczny sacharozy • projektuje doświadczenie pozwalające zbadać właściwości fizyczne sacharozy • bada i opisuje właściwości fizyczne sacharozy • opisuje występowanie i zastosowania sacharozy • opisuje przemiany sacharozy w organizmie	Doświadczenie 44. Badanie właściwości sacharozy	• disacharydy • sacharoza
65.	Skrobia i celuloza – polisacharydy	1	• opisuje występowanie skrobi i celulozy w przyrodzie • podaje wzory sumaryczne skrobi i celulozy • projektuje doświadczenie pozwalające zbadać właściwości fizyczne skrobi • bada doświadczalnie właściwości skrobi • opisuje właściwości fizyczne skrobi i celulozy, wymienia różnice między nimi • wyjaśnia pojęcie <i>dekstryny</i> • wykrywa obecność skrobi za pomocą roztworu jodu • opisuje znaczenie i zastosowania skrobi i celulozy	Doświadczenie 45. Badanie właściwości skrobi Doświadczenie 46. Wykrywanie obecności skrobi	• skrobia • reakcja charakterystyczna skrobi • celuloza • dekstryny
66.	Podsumowanie	1			

	<i>z działu Substancje o znaczeniu biologicznym</i> <i>Podsumowanie pracy całorocznej.</i>	1			